

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGASZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Nagyobb terjedelmű a többnapos hirdetések alku szerinti a legolcsóbb árért vételekkel felbontva minden kőnyv-értékű 30 kr.
„Nyitlér” hon megjelölés közzététel minden példát 20 kr.
Hirdetési feladatok a hirdetésvezető, KUTASI J. közlőnyomdájában, valamint ZICHEMAN H. köv. íródjában is.
Név nélkül vagy hirtelenlenni kiküldött közlőnyom nem vevők fizetésében.
Közlőnyom visszajuttatás nem adatik.

es tetű stb.
Kerti telepítvényeknek.

yas helyiségeknek.
mil gyógyszerárában.
endező 30 kr.

ezüst ermet nyert.

WIZE

ornak az idegrendszer bántalmain
figyelmet érdemel, melyekben a
felfokozása kívánatos.

fségnek örvend.

TY L.

szállítónal

ben és vendéglőben.

OO

mohat „AGNES” savanyuvíz-
tett az

Agnes-víz

ában az első, mely alig három évi
s közkeletet teremtett.

szőlő, Varga Lajos.

Vetni való szép

Montagnei ROZS

kis és nagy mennyiségben
kapható

Bory Bélánál

P.-Bánházán, — állomás Ér-
Mihályfalva.

AZ ANDEL J.-féle tengertüli por kiirt
még látszata sem marad fenn.

Tisztujtás és . . . politika.

(r. e.) Valóban mi vagyunk azok, a kik ezt a két szót egymás mellett látni nem szeretjük, de mivel mégis vannak pártmenetek, kik (természetesen a kormányon) nyomtatott felhívásokban teszik egymás mellé a kettőt: megkísérítjük röviden kifejezni, hogy mennyiben nem tartozik és mennyiben tartozik mégis ez a két fogalom együvé.

Tulajdonképpen nem tartoznak együvé, mert városi ügyek és országos ügyek nem mérhetők egyenlő mértékben s valamely város ügyeit nem az fogja erélyesen kezelni, a ki jó politikus, hanem az, a ki jó hivatalnok. És hogy ezen állításunk tagadhatatlan, látjuk azt abból, hogy a kormányostani pártja mereven alkalmazza saját politikájának zsinórmértékét minden tisztujtás alkalmával és épen ezért nem tudott oly tisztikart összeállítani, a mely nagyobb mértékben szolgálta volna a város érdekeit, mint a hogy szolgálja a kormány politikáját.

De épen azért, mert Magyarországon ugy, mint Európa alkotmányos államaiban mindenütt, kevesek a semlegesek és a polgárság vagy a kormányt támogatja, vagy pedig — ellenzékét képez a kormánnyal szemben . . .

Épen azért, mert egy a kormány hatalmába került, sorsát, jövőjét és minden érdekének csorbítatlanságát a kormány politikájának érvényétől váró tisztikartól ugyanlunk, mint hazánk legtöbb helyén — nem lehet egyebet várni, minthogy jobb kortes-csapat lesz, mint a milyen tisztikarnak kellene lennie . . .

Épen ezen okoknál fogva van egy szerep, mely az ellenzéki árnyalatokhoz tartozó, független polgárságra vár; egy politikai szerep, a melynek elvállalása tisztesség és becsületes kötelesség.

És e szerep nem más, mint megdönteni a politikai utvesztőjében eltévelyedett tisztikarokat és alkotni oly tisztikart, a mely nem kortes-csapat, de a városi ügyeket teljes odaadással és szakértelemmel vívó hivatalnokok testülete.

Es miután látjuk, hogy maga a kormány csak azokat tekinti az ő pártjához tartozóknak, a kik minden más kötelességet mellőzve, néki vak eszközei és öntudatlan bábjai: ezért kell örömmel látnunk, ha a tisztujtások alkalmával akadnak, a kik az uralkodó klikkettől különválva, függetlenségük és polgári jogaik öntudatára ébredve, politikát csinálnak azon célra, hogy a minden közérdeket, jó közigazgatást és törvénykezést, jó igazságszolgáltatást, polgári jogok szabad gyakorlatát, anyagi érdekeink fejlődését stb. stb. magába nyelős a hol csak lehet — kortes-közül felhasználó politika áldatlan befolyását legalább e téren megszüntessék.

Ezen meggyőződésünkben valószínűleg osztozik velünk mindenki, a ki városának előhaladását és kivált a polgárság testvéries összetartását szívén hordja.

Mert hogy ezen összetartás is szenvedett a mostani politikai tisztikarok magaviselete által: azt jól tudják mindenütt, de legjobban tudjuk — mi debreczeniek!

— Külföldi hírek. Az osztrák hivatalos lap egy állami szerződést közli, a mely Oroszországgal a lengyeli és krakói törvényszékeknek a városi törvényszéki kerülettel való közvetlen levelezése tárgyában kötött. — A cholera. Aug. 17-én Toulonban tizenhárom, Marseilleben tizenegy Arlesben hat és négy más megyében összesen huszonhét ember halt meg cholera. — A bergamoi, campobossai, cosenzai, massacarrai . . .

*) Ezen szerződés elé csak a lengyelek ellen fordul. Csak is Ausztriával kötött — Magyarország ilyesimbe bele nem vonható. Szerk.

rai, parmai, portomaurizioi és turini kerületekben tegnap összesen tizenheten betegedtek és tizen haltak meg cholera. — A lengyelországi legutóbbi politikai elfogatások ügyében megtartott vizsgálat kideríté, hogy a lengyel forradalmárok nem a nihilista propagandához, hanem az anarchista pártokhoz tartoznak s szoros összeköttetésben állanak a párt bécsi, párisi és amerikai tagjaival. A mult évi postarablás s a postaközlésnek az alkalommal történt meggyilkolása is az anarchistákat terhel. (?) — Mohamed Sultán a pasa, az egyiptomi parlament egykori elnöke Graczban elhunyt. A holttestet Egyiptomba szállítják. — Mexikóból érkezett távirat szerint Ramirez és Mejia tábornokok és még két más egyén, kik a kormány ellen alakult összeesküvésben vettek részt, a köztársaság elnökeinek parancsára a gyónlóvetettek.

A nagy „T”.

A „P. N.” keddi esti lapja foglalkozik a kormány felhatalos sajtójával s kivált a nálunk sem ösmeretlen nagy T-vel. Czikke így hangzik:

A kormányparti sajtóiroda, már jó hosszú ideje, igen kényelmesen rendezte be a maga dolgát. Neki természetesen az a hivatása, hogy dicsérje és dicsértesse a kormányt. Az igaz, hogy tulajdonképpen az a hivatása volna, hogy a kormány szándékaitáról, terveiről tájékoztassa a közönséget, no de dicséret derűborúra, indokolás és izles nélkül: ez könnyebb mesterség, s talán csak is ez van megrendelve. A kormányparti felhatalos lapirodalom tehát föltétlenül dicséri a kormányt s ugy hébe-korba megtámadja azokat, a kik ellenkező nezeteket bátorkodnak vallani s azokat a nyilvánosság előtt el is mondják.

Régebben ugy volt, hogy külon cikkek irattak az egyes lapoknak. Ma, a gyarak korzakában, ez a mesterség is másként rendezett be. Egy cikket íródik, s azt megküldik valamennyi vidéki lapnak, mely a kormánypart édes igáját viseli. S a ki aztán több vidéki lapot olvas, azt azon gyönyörűség éri, hogy ugyanazon kintornás nótát hallja egyszerre Szegedről, Temesvárról, Debreczenből, Aradról, Kolozsvárról és a többi apróbb helyről. Egy ideig csak elviseli az ember ezt a mulatságot, de csakhamar menekül tőle, nem olvassa a kérdéses lapokat. Aztán huzhatják a nótát, a mint tetszik, csak akkor hallják meg, midőn egyáltalában nincs más dolguk, például most, a savanyu uborka idényében.

A kintornás még mindig buzza. A hirlapírói jele a (T) betű. Ez alatt boldogítja Szegedet, Aradot, Temesvárt s Debreczent s az egyéb apróbb helyek közönségét, hirdetve nekik a kormánypolitikát igéit és azon bölcseséget, melyet a kormány sajtóirodájában mérnek. Vajjon milyen ez a bölcsesség? Ez egyszer bemutatjuk. De hát mindjárt ünnepelesen meg is igérjük, hogy csak ez egyszer s csakis kivételképen tesszük, most is csak azért, hadd lássa meg egyszer a nem-kormányparti közönség is, hogy mivel szolgál fel a kormány a kormánypartnak.

A kérdés, mely most a magyar gazdákönzéséget leginkább foglalkoztatja: a gabnaárak hanyatlásának kérdése. Ez melyre hat; ur és paraszt éri hatását. A gazdának nincs pénze s nincs az iparosnak s nincs a kereskedőnek se. Az országban a hol jó formán minden a földmivelésen alapszik, annak baját mindenki megérzi. Ezt konstatálja az officiózus ciklikiró is s a következő monumentális megjegyzést teszi: „Múltotassanak elhinni, mégis csak mi, termelők, képezük az államéletet és a miniszterisékek alapját.”

De hát mi okozza az árak hanyatlását? Várható-e az árak emelkedése? Mily közgazdasági politika követendő, hogy az ország az ilyes kalamitásokat könnyebben elviselje?

Mindezen kérdések nem érdeklik az officiózus ciklikirót. Ezekről nem világoztottak fel. Meg sem érinti e kérdéseket. Hanem a helyett a következő, bizonyára igen fontos indítványt teszi: „Nem gondolnám, hogy beleszakadna az államkassza, ha, a mint egy idővel felfalított, egy árjelző hivatait is felállítani kegyeskednék. Megérdemelnék talán azt a kis fáradságot, a mit a magas kormány magának ez által szerezne, s kirántana bennünket a mely tudatlanságból, a mely olykor nagyon is nagy kárunkra szolgál.”

Igy olvassuk ezt kinyomatva egy vidéki lap vezércikkében. Az Isten estesse sokáig ezt a (T)-t. Valahogy el ne szegődjék a sajtórodától! A míg ő ir és ilyes cikkeknek irnak, nem nyugtalaníthat a lelkiismeret, hogy ha a magyar sajtó-iroda publikációját olvasatlanul, egész tisztelettel félreteresszük.

A találkozásokról.

Kálnoky és Bismarck találkozásáról a következőket jelentik: Abban, a mit eddig olvastunk gróf Kálnoky látogatásáról Bismarck hercegünél, illetőleg arról, hogy a két államférfi mit végezhet egymással, ki van merítve minden lehetséges és számos lehetetlen kombináció. A lehetetlenek között mindenesetre a leglehetősebb az lesz, mely Olaszország ellen fordította életét. A mint hogy valószínű, hogy a különböző találgatások közt egyik-másik eltalálta a valót is, még lehet tetetelezni, hogy előbb-utóbb valónak fog bizonyulni egyike azon számos különböző híreknek, melyek hónapok óta a czár utazásáról felmerülnek. Hogyha a czár utazása közben közel fog járni valahol monarchiánk és Németország határaihoz, akkor az egyszerű nemzetközi udvariasságból és a fennálló barátságos viszonyból következnek, hogy a szomszédos udvarok által valamely ünnepélyesebb módon, üdvözlötni fog. Hogy mi módon, az ma még épp oly kevesse lehet megállapítva a czárnak utazási programja. A mit lengyel lapok irnak róla, az legkevésbé megbízható.

Bismarck hg és Kálnoky gr. találkozásának előzményeiről azt írják Berlinből, hogy Bismarck hg. majdnem egyidejűleg akart Gasteinba utazni a német császárral, mert a kancellár és Kálnoky gróf találkozásának az előzetes megállapodások szerint Gasteinban kellett volna történni. Az orvosok ohajtására azonban a birodalmi kancellár utazása elmaradt, mire Reuss herceget megbízták, hogy Kálnoky Gusztáv grófnál találkozzék, vajjon a gróf nem volna-e hajlandó a herceget Varzinba felkeresni. Reuss herceg megbízatásának Hitzingben augusztus elején eleget tett, s Kálnoky gróf azonnal kijelentette, hogy kész Varzinba utazni. A találkozást meg a mult évben történt látogatás alkalmával tüzték ki az államférfiak Gasteinba.

KARCZOLATOK.

(II a főle Tisza. — Kassán. — Varzin.)

Eddig öt rendbeli kárt okozott háza kának a Tisza.

Tisza, a folyó felúta Szegedet.

Tisza, a gróf felépítette a folyó partján nem ugyan Szegedet, hanem Jeruzsálemet, ugy, hogy a Tisza folyó kezdte magát Jordánknak nevezetni, 50 kr-os bélyeg nélkül is.

Tisza, a miniszterelnök csinál Magyarországból Ausztriát.

Tisza, az adminisztrátor, a min. elnök papája — volt a világ képzeltetőleg nagyobb „Schwarzgelb”-je, méltó arra, hogy apja legyen a bihari pontok el nasi-vasizójának.

Tisza, a biztosító bank elsvasztatott sok szegény ember utolsó fillérét.

Az a Tisza, a hatodik ebből a névből, a ki hiven őrizi a magyar ember házatáját, az négy lábón jár és a farkcsóválást és ugatást kivéve . . . semmiben sem hasonlít az emberkehez!

Mig a felség az iradi hadgyakorlatokban vesz részt, Albrecht főherceg elmegy Kassára. Ugyan lesz-e megint egy híres „Kassai toaszt”?

Bizonyosan lesz rá alkalom. P. o. a király látogatása a 13 vértanu városában — Aradon, ugyanekkor a Görgey rehabilitáció stb. Mind megannyi toaszt rá méltó dolog.

Igy aztán a kassai arczszin, kassai sonka, kassai szivar mellett lassan lassan nevezetességre vergődnek a kassai toasztok is.

Nagy zavarban vannak a felhivalos lapok a Tisza Ischben teti látogatása miatt!

Ha azt állítjuk, valami fontos dologban hitták: akkor nem állhatják, továbbá, hogy a politikai ég változatlanul mosolyog honunkra.

Ha pedig — mint tetszik is — azt kell hirdetniük, hogy a Tisza Kálmán bekukkanása nem volt egyéb egyszerű udvariassági tény: akkor megint az bizonyul be, hogy Tiszát ad, ahol igazán történik valami — nem szokás ehivni.

Igy is baj, ugy is baj? Legjobb lesz hát elfogadni azt a versiót, hogy (amint azok a fránya érczlapok írják) Vilmos császár a Budapesten időző vadember-főnököt akarta látni s tévedésből küldték le Tiszát. Annak elég vad ez is, főnöknek is elég főnök.

Gill Balázs.

Egyházköri közgyűlés.

— Harmadik nap. —

Debreczen, aug. 21.
A mármaros-szigeti főgymnázium ügyének tárgya sa igénybe vette a d. e. 9 órától d. u. 2 óráig tartott ülések összes idejét.

Tóth Sámuel főjegyző, mint az egyházköri részről kiküldött bizalmi férfi, elsőben is rajzolta, a szigeti főgymnáziumnak jelen anyagi helyzetét, és jövőre költség előirányzatát, melyből azon következtetést emeli ki, hogy a főgymnáziumnak 14,000 ft évi bevetele levén, az előirányzott kiadás pedig 25000 ft-ra menvén, többé örejejen fenn nem állhat. Ezt követve felolvassa a Csiky Kálmán miniszteri biztos, Tóth Sámuel egyházköri megbízott, és a nevezett iskola hatósága közt létrejött egyességet tárgyalva, hosszu mert több mint két ivre terjedő szerződést s kerit annak elfogadását.

Kiss Albert kiemelve azt, hogy ily hosszu szerződést, komolyabb tanulmányozás nélkül, csak így felolvasás után — alsposan megbírdni lehetetlen.

Hozzá szól mégis, mert így is tüntek fel előtte oly pontok, melyek kétszeresen szükségessé teszik annak komoly megfontolását, most mikor az egyházköri részről egyezkedik a felett, hogy egy iskoláját az állammal közös teyén azon szerződések minden szava nagy horderejű. Erősen hangsúlyozza, hogy ha őseink azon iskolát 300 év oly sok megpróbáltatásai közt fent tudták tartani, nekie fáj, hogy ma ma ma odáig jutottunk, hogy e tárgy felett kell tanácskozni.

De látván az áramlatot hozzá szól, hogy mentse, a mit még menteni lehet. Először is a költségvetés minden tétele komolyan megvizsgálendő, mert a bevételi előirányzat túl alacsony.

Aból kimaradtak egyes jövedelmi források, mint p. a só-dotatói, melynek az iskola élvezetében van. A jogi akadémia sem léven fent tartható, annak alapját a mit lehet a gymnázium megmentésére kellett volna előirányozni, mert így a felekezetre nézve elvesz mindkettő. A kiadási előirányzat ellenben túl magas.

A tanárok fizetése magasabba van előirva, mint a debreczeni gym. tanárok fizetése. A felszer-lesre is előirányzat van s ez előirányzat luxuriózus. Így szerinte bizonyony nincs, hogy azon iskolákat közössé kell tennünk.

De ha közössé kellene is tenni, a szerződés két pontját akkor sem fogadhatná el. Az mondatik a szerződés kezdetén, hogy az iskola felekezeti jellegű s önkormányzati joga érintetlen marad. Akkor, hogy lehet az, hogy később azt kötetik ki, hogy az állam által kinevezendő négy tanár „protestáns” leund. Protestáns név alatt berakhatnak oda nemcsak lutheránust — mert ez nem sértene — de unitáriust, nazareust és más támadható s magát protestánsnak nevező felekezettűt. Ily zúrvartat nem akar, e pont irassék körül határozottan.

Még sérelmesebb szerinte azon pont, hol az állam által kinevezett négy tanár felett a fejelemi bíróságot az egyházi bíróságok gyakorolják ugyan, de ítéletüket a miniszterhez kell felterjeszteni, és az megváltoztathatja azt. Felolvasta a törvénynek ide vonatkozó 38-dik szakaszát, melyben e jog, a felekezeti jellegű iskolák tanáraitra vonatkozólag a miniszternek meg nem adatott. Három példát emlit, hogy ítélet a multban felebbeztetett, de azt még a helytörténet is vissza utasította és bele nem veyült. Most, mikor királyilag szentesített zsinati törvények alapján van szervezte bíróságunk, s azok szentesített törvény 38-ai szerint ítélnék, ó nem akarja ez anomáliát, mely jogállamban már csak magának a bírói függetlenségnek szempontjából egyházunkra nézve nem csak megalázó de veszélyes.

De szerinte lehetnek azon szerződésnek már ily vagy vészesebb következmény pontjai, azért indítványozza, hogy a szerződés és jelentés, minden okmányával egy bizottságnak adassék ki, mely azt az általa elmondott szempontból megvizsgálván tanulmányozza, tegyen jelentést, s így az ügyet a tárgyalásra készítsse elő.

Vár ad Gábor hosszasan fejtegeti a költségelőirányzatra tett észrevételeket, bésméri a só-dotatói létezését, de azt azért hagyta ki, mert annak nagyobb értékesítése meg sperativum.

A jogakadémia kérdésebe nem bocsátkoztak azért, mert bár azt tudják, hogy hosszasan azt sem tarthatják fent, de most e kérdés még nincs napirenden. Sajnálja hogy előtte szóló a szigeti iskolának 300 évből kicserült felekezeti és nemzetiségi szempontból kicsinyli. A költség előirányzat magas voltát elősméri, de azt a szigeti piac drága voltával igyekszik indokolni. Erősen támadja meg Kiss

Albertet azért, hogy azt mondotta: „hogy ha a szerződés létrejön, az véresebb, mintha a szigeti iskola nem lesz“ s kijelenti, hogy van neki a felekezeti név egy magasabb kiválalma, a nemzetiség s azon elvnel fogva „do ut des, facio ut facias“ ő kész a nehezelt engedményt a kormány részére megadni, s kéri a szerződésnek most és egészben elfogadását, mert fel, hogy ellen esetben a római kath. gymnasium M-Szigeten felépül, s aztán a miniszter nem lesz hajlandó az egységre.

Balogh Ferencz, kijelenti Kiss Albert érveivel szemben, hogy azok komoly figyelemre méltók, de mert ő a tanárok közti békét akarja, elfogadja a szerződést. Ezt követve hosszasan elmélkedik, a felekezeti tanárnépkép-ötézet hiányáról, a tanároknak keres bízósítékot, tudván hogyha alkotmány nem lesz, s megátadhatunk, akkor majd összetartunk, erősebbek leszünk és megvédjük jogainkat. Elfogadja a szerződést.

Szeremley József a szerződést jelen alakjában is kész elfogadni, de a kedélyek megnyugtatására azon módosítást ajánlja, hogy a fejeletti ügyeknek a miniszteri felsőbb ítélet alá felterjesztést rendelő passusa hagyassék ki.

Gr. Degenfeld József, nem osztja Kiss Albert aggodalmait, hangsúlyozva, hogy a negatív teréről ki kell már lépünk, bizik a kormányban s a kor szellemében s azért röviden, de határozottan kijelenti, hogy ő a szerződést úgy a hogy van, elfogadja.

Szóke János az önkormányzati értekezési ülésen egész hévével szólal fel; röviden, de annál határozottabban kijelenti, hogy ő önkormányzati jogainkból feladni sem most, sem jövőben nem fog mindaddig, míg a vallás-egyenjóság nem valósul s tiltakozik ez egész eljárás ellen, pártolja Kiss Albert indítványát.

K. Tóth Kálmán elmaradt fogalomnak tartja, hogy a protestáns szó határozottan körül irassék, de sőt kimondatni óhajtja, hogy ha a szigeti iskola, a mi iskolánk tanárai legyenek hitsorsosaink, reformátusok. A fejeletti ügyben, ha a szerződés elfogadjatik, egyháziunkra véres precedens lesz megalkotva, inkább bele nyugodnak meg abba is, hogy a kormány által kinevezett négy tanár felett, minden bírósági fokozaton átítéljen a kormány és annak közege, de ily mixtum compositumot nem akar, pártolja Kiss Albert indítványát.

Ritók Zsigmond csatlakozik Szeremley módosítványához, s határozottabban körül írja azt, s akként kívánja a végrehajtással megbízottaknak kiadni s a konventhez felterjesztetni a szerződést, hogy közgyűlésünk mondandó ki, miszerint óhajtja a Kiss Albert által nehezelt felekezeti ügynek módosítását, de ha e módosítást a kormány el nem fogadná, az esetben a szerződés kösséssék meg úgy, a mint van.

A protestáns szó változtatását nem óhajtja, mert Vajda Hunyad megyében járta, s ott magyar nevé, magyar nemes családok volt hitsorsosaink előladosodtak, s az Egyház nem bírta őket, a nemzet részére megtartani.

Farkas Antal, (felkiáltások: Szavazunk!) a hangzott felkiáltás folytán csak röviden jelenti, ki, hogy ő úgy a költség elő irányzatnál, mint a másik két pontban osztja Kiss Albert méltó aggályait, mert meg marad iskolánk tanárai is, majd a szigeti tanárokhöz fogják viszonyítani kívánalmaikat, s iskolánk azokat teljesíteni nem levén módja, újabb-újabb zavarok fognak bekövetkezni. — Ajánlja a szerződés alapos megvizsgálását s módosítását.

Elnök szólásra senki nem jelenthetven a vitát bezárja.

Kiss Albert. Mint indítványozó zárszavával elni akar, mert több kifogások tetetk érveit ellen. Várady Gáborral szemközt megjegyzi, hogy ő nem mondotta azon szavakat, melyeket szájába adott, hogy ha „ez a szerződés létre jön az véresebb mintha az egész szigeti iskola nem lesz“ ő azt fejtegette, hogy a szerződés jelen alakjában véresebb, mert ha változatlanul fogadjatik el, akkor nem csak iskola, hanem egyházi önkormányzatunk is meg lesz támadva s ő a mi bíróságainkat nem teheti ki azon véres helyzetnek, hogy a miniszter felettök fejeletti ügyben legfelsőbb bíróságot képezzen.

Balog Ferencznek megjegyzi, hogy ő is tudja, hogy egy netalán jövendő, de nem óhajtott absolut uralom alatt ismét egyesülnünk; majd akkor küzdünk is, mint küzdöttünk a multban, csak hogy a multban bevonulhattunk önkormányzati jogaink erős várása, de ha most azon várnak bástyáit magunk rombojzuk le, akkor a küzdelem idején nem lesz több megöltalmazó erősségünk. Mas dolog pedig törvényes alapon alva, és más a nélkül kázdni. Az ellene felhozott érveket csoportosítva ezen kijelentésben „át kell adni a szigeti iskolát nemzetiségi szempontból, mert ellen esetben a római katolika egyház építetett, s mi elkéstem.“ Erre megjegyzi, hogy nemzetiségi célból iskolát fenntartani nemcsak a mi missiónk, hanem első sorban az államé. Mi 300 év óta az állam helyett teljesítjük ezt. Mi érte a közzönet? Az, hogy mikor segélyünkre kellene jönnie: a do ut des elvet állítják fel. Mi adtuk s idáig nem nyertünk. Eljött az idő, hogy mi is követeljük annyit, mennyihez jogunk van. Ritók Zsigmondnak megjegyzi, hogy ő is tudja, és fájlálja azon Vajda-Hunyad megyei előladosodást de az azóta történt, mióta a nagyváradai iskolánk megszűnt, — s azért az egyház nem kárhozható. Tiltakozik az ellen, hogy e teremben a nemzetiségi és felekezeti érdekek szemközt állíttassék. Szerinte míg e Hazában ref. egyház lesz, addig magyar nemzetiség is lesz, s Egyházunktól még soha senki

meg sem kísérlette elvitatni azon érdemet, hogy a magyar nemzetiség terjesztése s fejlesztésére hűn teljesítette kötelességét. Ó mindkettőt együttesen s egyenlően szereti.

Azért kéri indítványának elfogadását, hogy egyik a másikért fel ne adassék, s mindkettő mint idáig együtt álljon és viragozzék.

Várady Gábor rövideden czáfalokat helyett csak azt bizonyítja, hogy a szigeti iskola kényszer helyzete tetta szükségessé a szerződést s a halasztásban veszélyt lát, azért kéri a szerződésnek változatlan elfogadását.

Elnök felteszi a kérdést: elfogadjá-e gyűlés a szerződést jelen alakjában változatlanul? Igen, vagy nem? A kik elfogadják álljanak fel!

Felállottak: gr. Degenfeld József, Várady Gábor, Tóth Kálmán, Balogh Ferencz, Davidházy János, Székely Károly és a szigeti iskola két tanára.

Elnök E szerint a szerződés a maga egészében el nem fogadtatván, következik a második kérdés: elfogadjatik-e Kiss Albert indítványa, hogy a szerződés és mellékletei tanulmányozás és jelentéstétel végett bizottsághoz utasíttassék? Igen vagy nem?

A kérdés feltevése után Kiss Albert be nyújt egy 10 tag által aláírt kérvényt, melyben az ügyrend szerint, névszerinti szavazást kér.

Gr. Degenfeld. A kérdés ily alakban feltételnek megváltoztatását kívánja.

Elnök kijelenti, hogy az előbb elfogadtatván, több meg nem változtatható.

Várady Gábor az ellenkezőt állítja s nagy zaj támad, s vegre Farkas Antal, Lszák Dezső és Kiss Albert felszólalása után a kérdés fent marad.

Szeremley József az ügyrendből igyekszik bizonyítani, hogy névszerinti szavazás nem kerhető.

Ismét nagy zaj támad, míg hosszas zajgás után, a felállítás alatti szavazás fogadtatott el. Többen távoznak.

Elnök felteszi a kérdést, s Kiss Albert indítványa mellett felállott 14, ellene 16 s így az elesett.

Elnök elrendeli a részletes tárgyalást. Ekkor ismét zaj támad, mi Kiss Albert azon indítványára csendesül le, hogy csak is az általa nehezelt pontok olvastassanak fel.

Azon pontok közül a protestáns jelző meghagyatott.

A fejeletti ügy kérdése pedig Ritók Zsigmond indítványa szerint módosítottan határozottat.

Tárgyalni akarták még Kőrösi Sándor kérvényét, de a két óra elteltével, jövő gyűlésre hagyatott.

A gyűlés folytatottat ma déli 12 óráról 2 jg Vályi János főgondnok elnökléte alatt. Az egyházmegyéről felekezeti ügyek vétettek tárgyalás alá s legnagyobbbbszt helybenhagyatott az egyházmegyék ítélete. Holnap lesz az utolsó gyűlés.

Tanfögyelölöi körlevél.

(Hajdumegyeyi rendezett tanácsu városok polgármestereinek, s a községek előljáróinak.)

Mult 1883. évi augusztus hónapban 851 tfsz. a. körlevelemben értesitettem a t előljárókat arról, miszerint földmívelési stb. miniszter ur ő Nagyméltósága hajdu megyei községi falkolák részére gyümölcsfa magvakat vadonczokat és anyafákat fog adományozni; s ezeket f. é. April hó 3 án 13874 sz. a. az slábbi kimutatásban megnevezett községek részére következő mennyiségben engedélyezte, nevezetesen:

1. böszörményi falkolák részére ¼ klgm. alma és ¼ klgm. körtemagot.
2. egyeki falkolák részére ¼ klgm. alma és ¼ klgm. körtemagot.
3. csegei falkolák részére ¼ klgm. alma és ¼ klgm. körtemagot és 150 db vadonczot.
4. földesi falkolák részére 1 klgm. alma és 1 klgm. körtemagot.
5. hadházi falkolák részére ¼ klgm. alma és ¼ klgm. körtemagot.
6. kabai falkolák részére ¼ klgm. körtemagot és 300 db vadonczot.
7. P-ladányi falkolák részére 1 klgm. alma és 1 klgm. körtemagot.
8. H-nánási falkolák részére 2 klgm. alma és 2 klgm. körtemagot s 6600 db vadonczot.
9. Mike-perési falkolák részére 1 klgm. alma és 1 klgm. körtemagot.
10. sámsóni falkolák részére ¼ klgm. alma és 1 klgm. körtemagot.
11. H-szoboszlói 1 klgm. alma és 1 klgm. körtemagot.
12. szovati falkolák részére ¼ klgm. alma és ¼ klgm. körtemagot s 150 db vadonczot.
13. teteleni falkolák részére 1 klgm. alma és 1 klgm. körtemagot.
14. vámosperési falkolák részére ¼ klgm. alma és ¼ klgm. körtemagot.
15. Nádudvari falkolák részére 1 klgm. alma és 1 klgm. körtemagot.

Bartha Ferencz volt Hajdu és szabocsmegyeyi gyümölcsészeti vándor tanító urnak 52/84. sz. a. hozzám betérjesztett jelentése szerint: Szová, Kaba, Nádudvar és P-Ladány községek előljáróinak az általok kért gyümölcsfa magvak f. é. aprilis hó 20-án nevezett vándor tanító ur által elküldtek a többi 11 község falkolái részére adományozott gyümölcsfa magvak pedig tekintetes Petrovay Gy. falkolái felügyelő urnál (Jász-Kun Szobok megyében, Nagy-Kürd pusztán lakik. utolsó posta: Fegyvernek) vannak letéve, melyet f. évi aprilis hó 12-én 114/84. sz. a. hozzám intézett átirat szerint, minthogy ezen magvak csakis ősi vetésel kelnek ki jó eredményvel;

— ennelfogva a gyümölcsfa magvak kiosztását a folyó év őszi időszakára halasztotta melyet, melyet is H. Böszörmény, Hadház, Nánás, Szoboszló városok polgármesterei, — továbbá Egyek, Csege, Földes, Mikeperés, Sámson, Tetelen és Vámos-Peres községek előljárói nevezett falkolák felügyelő urtól vegyének ki, és annak utána ősszel a falkolákat gondozó tanító urakkal vetessenek el.

Az egyes községek előljárói által kért vadonczokat és anyafákat az ő számukra nagyméltóságu földmívelési miniszter ur ő Excellenciaja tudomásom szerint a kincstári erdőkben rendelt meg, melyeket, csakis jövő 1885. év tavaszán fognak megkapni, melyről annak idején értesitetni fognak. — Miniszter ur ő Nagyméltósága 13874. sz. a. kibocsátott rendeletével utasította Bartha Ferencz gyümölcsészeti vándortanító urat, hogy a fennebb nevezett községek falkolájának részére általa adományozott vadonczok, anyafák és magvak elültetése s vetése iránt a falkolákat kezelő tanítók részére a szükséges utasításokat készítse el, s aztán kihirdetés végett hozzám terjeszsek be, melyet ő pontosan is teljesített.

Fenn hivatolt miniszteri rendelet folytán a vadonczok és anyafák mikénti elültetésére az azoknak folytonos gondozására, továbbá a gyümölcsmagvak elvetésére vonatkozó hivatalos utasítást alatt ide mellékelve azon felhívalással küldöm meg (Cimnek.) hogy azt a falkolák rendező tanító urnak sziveskedjek átadni, s egyuttal felkérni arra, miszerint ezen utasítás szerint járjanak el, — különösen pedig a gyümölcsfa magvak miképen elvetésére, valamint szinte a vadonczoknak és anyafáknak elültetése és ápolása körüli eljárásra, úgy szinte a csemetének ápolására növénydekeiket is mulhatatlanul tanítsa meg, melyre a t. tanító urakat mult 1883. évi augusztus hó 30-án az egyházi főhatóságokhoz intézett körlevelemben foglalt keretelmem következtében illető egyházi hatóságok által utasítva is lettek.

Debreczen, 1884. aug. 16. Kiss József kir. tanfelügyelő.

Füredői levelek.

(III.) Ma reggel megneztem a naptárt. Epen két hete már, hogy a „föltétlen“ nyugalmat próbálgatom, égek az afrikai hőségben, lubizkolok az erősítő, sós hullámokban és unakozom tisztessé esen.

A doktor bácsi azt mondta, hogy legálabb három hétig maradjak, könnyű neki duraparti, arnyas, szellős tusculanumban, a bókói sziffak alatt üdögelve nyent tanácsolni, de próbálná meg csak ezek közt a törpe kaktusz bokrok közt várni egy-egy nyhe fuvalatát az alkonyat — majd nem beszélgetne akkor így!

Ebed után, mikor megszámloltam a pincczerrel s utolsó kortyot ittam a meleg szodavizes borból, szivarra gyujtva ugy kezdtem érezni, hogy végkép jóllaktam Abbaziával.

Haza mentem lakásomra és ott sem találtam semmit a mi azt a váyat innen eljutni ellensúlyozni tudta volna bennem.

De mi is? A pusztá négy fal, melyet egyetlenegy kep sem díszít, unalmas szürkéskek arabeszékjele, a divatos, kényelmetlen butorok a nagy, kettős ajtaju szekrény s az iróasztal, melyen egész itt létem alatt egyetlenegy betűt sem itam.

Behuiztam a redőnyöket és lefeküdtem a gyékényre. Nem vettem elő könyvet, azon egyszerű oknál fogva, mert nincs is itt velem, s belehamulva a felhőmálva elkezdtem gondolkodni, emlékezni.

Ugy gondoltam, hogy talán most, miután már ugys elkészülök, megengedhetem ezt a luxust magamnak.

Az első az volt, hogy kénytelen voltam belátni, hogy a „föltétlen“ nyugalom egyáltalában sehogysem akart velem megbarátkozni, mert ma epen olyan nyugtalan vagyok, mint mikor ide küldtek — sőt még idegesebb.

Idegesít hogy nem tudok hazulról, jó pajtásaimról, ösmerőseimről semmit, idegesít hogy nem járhatok valamelyik kis város rossz kövezetű, szemetes utczáin, idegesít hogy nem olvasok otthoni lapokat és hogy nem mehetek színházba.

Megvagyok róla gyözdve, hogyha ezt — mind tehetem szintén ideges volnék — de akkor meg egyre jön ki a dolog akár-igy unakozva, akár ug unakozva, akár ug szórakozva idegeskedjem.

Aztán — miután megengedtem magamnak az emlékezést — sok, sok minden eszembe jutott és egyre idegesebb lettem.

Vejjön ott messze, azon az elhagyott földön vannak e még a kik gondolnak rám, vajjon juttok-e még néha egyik-másik ösmerős eszebe?

Könyven megtudok ugyan rá magamnak felelni, hogy nem, de azért mégis jól esik ez a téveteg képzelődés.

Egyszerre csak megverte valaki az ablakomat s a német diák kérdezte bejöhete.

Miért né? Ugy is unakoztam, fölkeltem a gyékényről és kinyitottam neki az ajtót.

Szeptős, nem szép arca halavány volt és szeméi a sírától vörösek voltak, mint a paprika.

Megkérdeztem a szerencsetlen furulyástól, hogy mi baja?

Nagy fildoklások közt, csukladozó hangon elmondta aztán, hogy holnap már el kell utaznia, s hogy epen most volt a „Loreley“ nál bucsuzni.

A szegény fiu csak fejével intett és lenit egy támlányra. Szörnyen dühös tudtam rá lenni. Hogy lehet egy szivtelen, hiu asszony előtt sirni.

— Nem röstelli magát — és ugye ő kikacagza? Hátrasimitotta vöröses szöke haját és ujra csak némán bólintott.

Összeszorítottam a fogaimat. — Lássá ezt nem teti férfi, nem még ha szíve szakad is meg... nem ösmeri ön „Deliliát“?

— Ösmerem. Szólt félénkhangon. — Akkor hát arra is emlékszik mikor azt mondja „ki nem alhatom a síró férfiakat.“ Szólanul intett ismét fejével.

— És ön — szólt aztán fojtott, suttogó hangon hozzám — képes volna nem sirni, ha valakitől bucsuzik, a kit szeret.

Felkacagtam, de nagyon furcsa lehetett ez a kacagás, mert a jó német fiu ijedten bámult rám és megkérdezte, hogy nem bántott-e meg.

— Világrét sem, csak kénytelen vagyok nevetni az ön naivitása felett, a ki engemet még arra is képesek hisz, hogy szerelmű tudjak...

Az ageve bokrok az ablak alatt olyan csodálatosan zörögtek, csörögtek és a nap egy sugára áttörve a leeresztett redőny nyílásain, belopódzott a szobába, mint a szivből kitiltott érzelmek, egy-egy gyanultan, öfűfűt pillanatban. Elkezdtem az én németemmel könnyöz tárgyakról beszélni, hogy kiverjem fejemől a „Loreley“ de az mint a lábveteg gyermekek kedvence rögeszméjéhez egyre csak visszafért anhoz.

Mikor beszéltem neki az Amerikából epen ma Fiuméba érkezett naphás hajóról, nagyot sóhajtott.

— Ah és én többé soha soha sem fogom láthatni...

— A hajót. — Menjén ön; dehogy, de „öt“... Vagy úgy! láttam hogy hiába beszélnek neki, elkezdtem hát hallgatni, ő pedig folyton beszélt. Elmondta hogy imádja, hogy mennyire kétségbejeli a válás és hogy szívet törte össze kaczer játékkal, melylyel halója a család.

Magam sem tudom miért nagyon megszántam a szegény fiut és éreztem hogy szempilláimon egy áruló könnyecskep remeg.

Megfogta a kezemet. — Lássá, hiába igyekszik mindenből gunyt üzni, magának mégis jó szíve van és tud érezni, szólt hozzám és hálásan emelte rám tekintelét.

Szegény fiu, ha te tudnád hogy én mind-ezen átmentem már a miről te nekem itt most beszélsz nem tudom nem e te kezdenél el zokogni sirni a te jó, lágy szivvedel, e helyett az én egyetlenegy könnyem helyett.

Ekkisértem a restomontba, de nem mentem be, nem akartam a komédia utolsó felvonását látni, melyet ott vele elfognak még játszani... láttam én már clyant, még pedig bizonyára művésziiben előadva — nem voltam rá kíváncsi.

Másnap reggel találkoztam a szép asszonnyal.

Epen a furdóból jött. Mosolygott, nevetett, kaczerkódott és csillogott rajta minden. Megkérdeztem nem sajnálja-e egy kicsit huseges troubadourját.

— Ah! csak enyit válaszolt de a metsző, fagyos hang, a hideg gunymosoly eleget mondott.

— Pedig az ugy szerette önt? szóltam nagyon komolyan.

— Ez az ő baja volt.

— De hát akkor miért kaczerkódott vele? — Ugyan kérem ne prédikáljon nekem morált, mit csinálnának ha még ennyi szörközäs sem volna nekünk megengedve, aztán meg nem vagyunk mi nők isteni lények, csak asszonyok — mit vár tőlünk egyebet mint gyarló, földi dolgokat.

Legalább öszinte és nem akar angyalnak látszani, gondolám, de annak a sok családának, annak a keserű iskolának dacára melyet velem az élet kijáratott, mégis fájt ezt ballanom s rosszul esett az a tudat, hogy a nők önmaguk is kénytelenek már önmagukról így beszélni.

Harmadnapra elhagytam Abbaziát. Mintha a szegény német diák szomorú arca s annak a szép asszonnyak a gunyos kaczagása lettek volna kísérőim.

Mikor már a vonat valahol Károlyváros alatt robogott velem még akkor is azon gondolkoztam, hogy miért kell epen a legnehezebb sziveknek asszonyi szeszély játékszerévé lenni, hogy miért hull el a virág gyakran akkor mikor még alig élvezte a napsugár édes melegét...

A vagonban egy horvát dísznö kereskedő állt velem szemközt s kerékkötőhöz hasonló óralucszán babráva gyémánt gyűrűs, vastag ujjával nagykot ásított — ez bizony nem tudott az én kérdéseimre válaszolni s még kellett elégednem azzal, hogy a tovaszálló fellegeket csodáljam s azoktól próbáljak választ kapni...

Gróf Vay Sándor.

Vidék.

B. Ujváros, aug. 18.

Folyó hó 3-ikán a b-ujvárosi nagyvendéglobben általános iparos gyűlés tartott, melyen az iparosok elhatározták, hogy az 1884. évi XVII-ik t. cz. IV. fejezete alapján ipartestületet létesítenek. Egyelőre megválasztattak ideiglenesen a tisztú előljárók és választmányi tagok s addig is az ügynek vezetésére és a törvényes lépések megtételére

felkértek: — és Szécsi Istv. A gyűlés ehez tartozó birák, mint terjesztették. Reménytelőrekvő ügyanyival is iparhatóság fogja könyvite

Nem irit t. o sorok közt. olvasó közt. 11-én megjelölve, júnio közleményemvén egyházi most köteles felvetett tárg

Mint az — Györfi Is Horváth Gyulván, erre néző rósáunk az 16-án tartott nyelk 261. S is többé-kevés tartotta; s azzal a tárgyalázzat lett kitű

Vádlo te házunkat együgyűket a terjesztettük, gyűlés megarta ben megtarta mi tudósítást

Nagy m azt kell hallamott azzal dgyei törvényes vádlott Gy. 13 az iratok fe nem hiszünk, dvenysz. bárme dösitotta volna feleket.

Fájó ed az egyh. közt. Papp Sámuelnek egyházi d seletét; sőt t. Azon Gy. iratellen híreke nálunk a pag felt már Tar. hejtük mi a papai állásúnolna kényte szerepére vá

De bárt is feltűnő el ur gyakori e 3-4. keresz egyszerű a t oly esetel, t szűnk beteg kénytelen kes S. urat ittho tak az éjji s me ref. egyh. telés véget.

Nem sz irni, de me közös óhaját: Gm: hogy ködni olykor egyházi szón szent-vacsora oktatait.

Vegre a Gy. I. közt. Mind a házmege t küldtek, ebe küldünk be szigor meg talasát; s ig urak komot téséről értes már maga az vonja az új, hogy az irat vasva és Gy.

Gy. un oldalról ns. hibáknak, n nem gyakoro hiszen akár időre hibánk Nem ke háztanácsunk kárára elkö iyekeznek, d val ellátott kezei közt t lenül.

De legy vajudás után felmentelt. test olyauna megvizsgált. övezetes et gálatos és b társadalomb

* Egy református érdekes és óráig beto g e t i y c.

A szegény fia csak fejével intett és ledit... A szegény fia csak fejével intett és ledit... A szegény fia csak fejével intett és ledit...

felkértek: Beues József ipartársulati elnök... A gyűlésről felvett jegyzőkönyvet s az ehhez tartozó iratokat tekintetes járási szolgabíróknak, mint első fokú iparhatóság elé be is terjesztettük.

Nem irigység, nem feltűnési vágy kész... A sorok irására, de mintán bátor voltam a t. olvasó közönséget e lapok folyó évi február 11-én megjelent „A vidékről” című, majd ezt követve, június 12-én „A fény árnyai” című közleményemmel untatni, halvány világót vettem egyházi életünk egyes ferdeségeire, ugy most kötelességet velek teljesíteni abban, ha felvetett tárgyainak befejezéséhez közledek.

Vádlok feleket sokkal többre tekintvén egy... Vádlok feleket sokkal többre tekintvén egyházaikat egyetlen ember magán érdekével — ügyüket a nt. tek. egyh. m. f. bíróság elé terjesztették, honnan, — bár az egyházmegyei gyűlés még a múlt hó elején H. Bősözörményben megtartott — ez ideig hivatalosan semmi tudósítást nem kaptunk.

Nem szándékom eme soraimat vádként írni... Nem szándékom eme soraimat vádként írni, de megvallom, hogy egyház-közönségünk közös óhaját fejezem ki abban, ha azt mondom: hogy óhajtanánk tanulni és gyönyörködni olykor-olykor nt. P. S. ur tanulságos egyházi szónoklataiban, hogy ne csak az ur-szent-vacsora kiosztásánál hallanánk hitbéli oktatásait.

Mind a mellett, hogy mi a nt. tek. egyházmegyei törv.-szekhez fellebbezésünket felküldtük... Mind a mellett, hogy mi a nt. tek. egyházmegyei törv.-szekhez fellebbezésünket felküldtük, ehhez még tetemes oly adatokat is küldtünk be a mi magában megeredemi az ügy szigorú megvizsgálását és Gy. urnak elmarasztalását; s így nem hihetjük, hogy abban Gy. urnak komoly igazsága lenne, hogy ő felmentéséről értesítve lett. — Nem hihetjük, mert már maga az iratok felolvasása is maga után vonja az új vizsgálatot, s így fel sem tehetjük, hogy az iratok fel nem lettek szorult-szóra olvasva és Gy. ur fel lenne mentve.

De legyen bár igaz, hogy Gy. ur hosszas... De legyen bár igaz, hogy Gy. ur hosszas vajadás után az egyházmegyei tör.-szek által felmentett — nem tekinthetjük ezen felmentést olyanoknak, mint a milyet egy tökéletesen megvizsgált ügy vonatna maga után. Sőt önértékes ember önönön magára kérné a vizsgálót és csak azután mellette emelt föl a társadalomba. Szácsy István.

Helyi hírek. Egyházközségi közgyűlés. A tiszántúli református egyházkerület szerdai ülésének... A tiszántúli református egyházkerület szerdai ülésének érdekes és a tanácskozási idejét delután két óráig betöltő tárgya volt a marmaros s zigei lyc. kérdése. A bibliai tancsét láttuk

az asztalon, s a kezek, a melyek feltálaták... az asztalon, s a kezek, a melyek feltálaták, lehettek Ézsaué, de a hang, a mely vele ki-nálkozott a Jákóbé volt. A haldokló m.-szegi lycum ajánlja fel az elgyónó testnek felírásához szükséges államsegélyért — autonómikus jogait. Lenne e szerint autonómikus felekezettünknek egy gymnáziuma, a melynek tanarait az a közokt. miniszter nevezné ki s tartaná pórázon, a ki autonómia-ellenes nézeteit elárulta híres pozsonyi beszédében s a kinek a protestantizmus iránti érzelmeit legjobban jellemzi azon általunk a legbiztosabb forrásból merített tény, hogy a múlt évben egyetlen egy református ifjú sem kapott tanári oklevelet... Kiss Albert, — ki a protestans autonómia védelmében ezuttal is fennkölt harcot indított a kormány s vidékre kiküldött... emissariusus ellen, először is rámutatott arra a nemzetiségi mumusra, mellyel a kormány ezuttal is fenyeget. A trójai fehérlő ez, praecedens, a mely után egyszer még a debreczeni főiskola is állami gyámok alá kerülhet. De annyira semmi sem bizonyít a mellett, hogy a kormány megkerüli az autonómiát, mint a szóoklati képességeit most már csak a vidéken értecsítő Várad i Gábor ajánlata. Az állam — ugymond — követelhet valamit, a mikor ad. Do ut des, faci ut facias. E szerint hát az állam oly ellenfél, a melynek érdekében áll a protestantizmustól valamit elnyerni s annak határain belül tért foglalni. És e szerint ha most egy 10.000 forintért egy gymnázium kedvéért csorbítjuk meg autonómiánkat: később, több 10.000 forintért elvásárolhatjuk tőlünk a kormány egész autonómiánkat. Igen szép érvelés: „K ö s z ö n ö m s z í d ő, h o g y e r r e m e g t a n i t o t t á l”, mondja Lessing. És hogy ezen adas-vevés létrehozásában éppen Várad i Gábor szorgalmatoskodik, azon az egyen nincs mit csodálkoznunk. Ő neki régi szerepe a közvetítés. — Érdekes beszéd volt továbbá a Balogh Ferenczé, — a kinek beszéde ismét meggyőzött arról, hogy az ékeesszólás művészete hasonlít egy ledér nőhöz. Oda mosolyog, a hol legtöbb hatást remél. A m.-szegi lycumot s az ezzel járó adagocska autonómiát oda dobja a kormányuk, mert nem félti tőle az autonómiát. Ezt a bókot kapta a kormány. Akkor következett a Kossuth nevének szánt kis apotheoizis, a mi jól esett azoknak, a kik éppen zuglódni akartak a kormány politika így becsépésére miatt — és így a szép beszéd hatása teljes volt. Epen Balogh F. említette meg egy protestans tanárképezzéde eszméjét. Reg megpenitették a pénzalap, tanerős és tananyag is volna hozzá éppen Debreczenben. De hát a ref. egyház tiszántúli kerületének a közgyűlése, — úgy látszik — nem arra hivatott, hogy egy alkottással gazdagítsa, de inkább arra, hogy szegényebbé tegye autonómiánkat. A megpendített eszme nyomot sem hagyott. Pedig csak protestans érületű és lelkiismeretű tanári kar fog ellenállhatni a kormánypolitika ellenséges húzásainak s ily tanári kart csak maga az egyház fog nevelhetni. A gyűlés lefolyásáról tudósítók más helyen értesít.

A megyei számvevőség. A mint értesülünk, a hajdumegyei számvevői állásra... A megyei számvevőség. A mint értesülünk, a hajdumegyei számvevői állásra többen fognak pályázni. És pedig: Budaházy Endre, Budaházy Odón, Baltazár János, Pápai Károly, Szenté Balint és Rhénes István.

Papfelavatas volt ma d. e. a nagy templomban, a hajdumegyei közönség jelenlétében... Papfelavatas volt ma d. e. a nagy templomban, a hajdumegyei közönség jelenlétében. Az ünnepélyt a gyülekezet éneke (Jóval szit. lelek Ur Isten) nyitotta meg. Ezután szintén a gyülekezet énekelte a 37-dik dicséret 3. versét. Ekkor felszentelendő társaitól megbízott Csiky Lajos főiskolai tanár lépett szószékbe s mondott gyönyörű imát és tartotta a. esel 20. 24. alapján emelkedett szellemi, magvas beszédet szónoki tüllel. Hú kepeken tárta fel hallgatói előtt a lelkipásztor hivatását. Utána a főiskolát énekkar Macsai Sándor vezetésével előadta a 233. dics. 2-ik és 6-ik versét nagy precizitással. Erre újból a gyülekezet énekelte a 235. dics. 1-ső versét, mely alatt a felszentelendő atyafiak, számszerint 49-en, a szent szalmi körletai körül foglaltak állást. Az ének elhangzván érdemekben megöszült főpásztorunk tartott gazdag tartalmú beszédet az ifjú lelkesekhez, megkérdeve tőlük készek-e magukat esküvel is kötelezni a lelkipásztori hivatásra: az atyafiak igenül válasza után egyh. ker. főjegyző Tóth Sámuel feleskette őket. Ezután Püspök ur beszédét folytatta, s felhívta a felszentelendő lelkeseket, hogy helyeiken essenek térdre: ennek megtörténte előtt azonban az esperessi kar és a lelkesek testülete énekelte a 44-ik dics. 1., 2., 4. és 5-ik versét végre a letérdepelteknek Püspök és az esperesek kezeit fejükre téve, Püspök ur imája után a felavatas megtörtént. Ezek után újra a főiskolai énekkar énekel, s a föl-avatott atyafiak egymásután kezét nyújtottak a püspöknek, ki aztán elbocsátá őket. Miután a 76-dik dics. 4 versét énekeltek. Főpásztor még egy beszédet tartva a gyülekezethez s

Beküldetés. A kedden történt tanár választás nem találkozván több egyen tetszésével... Beküldetés. A kedden történt tanár választás nem találkozván több egyen tetszésével, elmentek egészen azon meg engedhető támadásig, hogy ref. egyházunk tanárválasztására kiküldött presbiterneinek egyeni hivatottságát veszik bírálat alá. Ezzel az eljárással szemközt fol kell tünetnünk, kik voltak tehát annak a bizottságnak tagjai? A kiküldött tiz tag közül négy, nevezleg: Beke Mihály, Nagy Ferencz, Rab László, László Alajos a tanárválasztó küldötténekné régi idő óta tagja, és mint idáig nem, ugy most sem kifogásolhatók. Az újonnan választott tagok: Kiss Albert, K. Tóth Kálmán lelkesek, Somogyi Pál tanár, dr. Ozory István és dr. Legányi Gyula választásra hivatottaknak az ellenvélemények által is elismertettek. Miért hát akkor a nagy larma? Talán azért, hogy a polgárság köréből is választatot egy tag? Hiszen ez a tag: Boros László is Debreczen város legértelmesebb polgárainak egyike. A kik kötelességeket teljesítenek, illő azokat a jogban is részletetni. Ennyit tartottunk szükségesnek elmondani.

Adományok gyűjtése. Szatmármegye 80 korszégtől roppant csapás érte az árvíz... Adományok gyűjtése. Szatmármegye 80 korszégtől roppant csapás érte az árvíz következtében. A szerencsétlen lakosság koldusbotra jutott s a nyomor igen nagy. Ennek elnyitására országwide folytak az adakozások. Legközelebb Debreczenben is megkezdtek a házankinti gyűjtés.

szel együtt imádkozva a felavatottakért, a... szel együtt imádkozva a felavatottakért, a püspök áldás kérésével és a gyülekezet énekelésével a felavatas ünnepély bevégeződött.

Lajos napja Debreczenben. Tarsas kö... Lajos napja Debreczenben. Tarsas körünkben mindig a legszentebb kegyelettel emlékeznek meg Kossuth Lajosról, háznak nagy emlékü kormányzójáról; különösen az ő nevénapja az idők hosszú során át valóságos nemzeti ünnepé vált. Az idén is honfű lelkesedéssel ünnepeli ezt a névnapot minden becsületes érzelű magyar ember. Nálunk Debreczenben vasárnap este eből az alkalomból társas estély lesz Thalviser Alajos vendéglőjében (ezegled utcán). Gyűljünk össze, polgárok, annak a nagy embernek emlékére, a ki egy maga többet tett a magyar nemzetért, mint a nemzet önmagáért. Kossuth Lajos névnapja legyen mindnyájunk ünnepe. Emlékezzünk meg arról, a ki mindig rólunk gondolkodik.

A közösi vasút vonala a nagyerdő... A közösi vasút vonala a nagyerdő felől már behatolt a főterre egészen a „Bika” szállodáig. A közönség banulva szemléli ezt a gyors munkát, de banulva szemléli a mi mérnöki hivatalunk egyik kirívó baklövését is. A piac-utcán épen most újonnan épített kőutat a vasút ketté vágyván, a vonal szélességében át kellett vágni. Tudjuk, hogy az a kövezési munka már június eleje óta tart, elpöcskoltak arra igen sok pénz. A mily lassan haladt a munka: annyi tér kikövezése, a mennyit most a vasút megbontott. Legalább is egy hétig tartott. Hát nem tudta azt a főmérnök ur, hogy a közösi vasút hol fog elvonulni? E felett töprenkedik ma a közönség.

Masiroznak a katonák. A 39-ik ezred... Masiroznak a katonák. A 39-ik ezred két városunkban állomásozó zászlóalj a mely 916 emberből áll. Beleszámítva a nem itt állomásozó másik két zászlóalj tartalékait is, 24-en, vasárnap delután 7 órakor külön vonattal indult Lippára, a nagy gyakorlatok teljesítésére, a hová 25-en este 9 óra 50-p érkeztek meg. Szept. 1-ig ott tesz gyakorlatokat, elszejtől 3-ig menetgyakorlatokat tart Arad-fel: 4-en támadást intéz két zászlóalj honvéd által képviselt hadtest ellen, a melynek parancsnoka Polcz tábornok leend. A 23. zászlóalj gyalog, 15 és fel század lovas, 24 ágyúval álló hadtestnek, a mely az előbb megnevezettnek leend ellenfele, gr. Degefeld Schönborn temesvári hadparancsnok, altábornagy lesz parancsnoka. A 39-ik ezred szállás-csinalói, elukon Petőcz főhadnagy ural, szombaton elhaggnak utazni. A 3-ik zászlóalj részére Tölgyessy hadnagy ur, a 4-ik zászlóalj részére pedig Kovács hadnagy ur eszközöli a megfelelő számú legénység segítségével az el-beállásolást.

Iskoai értesítés. A debreczeni városi... Iskoai értesítés. A debreczeni városi realiskolában a jövő 1884—85. tanév pontosa n szeptember 1-jével kezdődik. A nyilvános rendes tanulók felvétele folyó augusztus hó 29., 30 és 31-ik napjain történik. A beiratások minden napon deléltől 9 óráig 12 óráig a főiskola épületében a realnoda igazgatósági irodájában eszközöltetnek. Ugyanezen napon delután 3 óráig tartanak meg a felvételi, javító és pótvizsgálatok. Az első osztályba felvételnél oly növendékek, a kik életük kilenczedik évét már betöltötték s arról, hogy a népiskola négy alsó osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy a felvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mérvű képzettséggel bírnak. Az életkor hiteles keresztlevél vagy anyakönyvi kivonat által igazolandó. A többi osztályokba való felvételt a meg-éző osztályról való hiteles bizonyítvány alapján történik. A beiratásnál minden tanuló az első felvételi tandíj 6 frtot, az ifjúsági könyvtár gyarapítására, továbbá értesítőt, a felegyelmi szabályt és bizonyítványt együtt 3 frt és 25 krt fizet, azok pedig, a kik a tanintézetbe először iratkoznak be, ezenkívül még 2 frt beiratasi díjat is tartoznak fizetni. — Szegénysorsu, szorgalmas tanulók tandíjmentességért folyamodhatnak — s ez esetben kérvényüket az igazgatóságnál kell ugyan beadni, de a kérvény maga Debreczen szab. kir. város tanácsához intézendő és czimzendő. — Kelt Debreczenben, 1884. augusztus hó 20. A realiskola igazgató-aga.

Beküldetés. A kedden történt tanár... Beküldetés. A kedden történt tanár választás nem találkozván több egyen tetszésével, elmentek egészen azon meg engedhető támadásig, hogy ref. egyházunk tanárválasztására kiküldött presbiterneinek egyeni hivatottságát veszik bírálat alá. Ezzel az eljárással szemközt fol kell tünetnünk, kik voltak tehát annak a bizottságnak tagjai? A kiküldött tiz tag közül négy, nevezleg: Beke Mihály, Nagy Ferencz, Rab László, László Alajos a tanárválasztó küldötténekné régi idő óta tagja, és mint idáig nem, ugy most sem kifogásolhatók. Az újonnan választott tagok: Kiss Albert, K. Tóth Kálmán lelkesek, Somogyi Pál tanár, dr. Ozory István és dr. Legányi Gyula választásra hivatottaknak az ellenvélemények által is elismertettek. Miért hát akkor a nagy larma? Talán azért, hogy a polgárság köréből is választatot egy tag? Hiszen ez a tag: Boros László is Debreczen város legértelmesebb polgárainak egyike. A kik kötelességeket teljesítenek, illő azokat a jogban is részletetni. Ennyit tartottunk szükségesnek elmondani.

Adományok gyűjtése. Szatmármegye... Adományok gyűjtése. Szatmármegye 80 korszégtől roppant csapás érte az árvíz következtében. A szerencsétlen lakosság koldusbotra jutott s a nyomor igen nagy. Ennek elnyitására országwide folytak az adakozások. Legközelebb Debreczenben is megkezdtek a házankinti gyűjtés.

Szegény fiuk! Novibazárból a nagyvárad... Szegény fiuk! Novibazárból a nagyvárad „Szabadság”-hoz egy megbízható magán level érkezett, melyben többek közül felemlítetik, hogy Plevijéből e hó 2-án egy rabló-csapat ellenében az ott állomásozó ezred 40 főnyi katoná indult kiemelésre s nagyszámu ellenségből megtámadtatván egyöt le- gyilkoltattak! És mindezen hírek dacára a hivatalos táviró békét csendet jelez. Vigyázzunk! A tengeről akkor fel legjobban a hajós ha szélesedn uralkodik rajta!

A népiskolai tankönyvek nyomtatására... A népiskolai tankönyvek nyomtatására hirdetett pályázat ügyében tegnap döntött a tanügyi bizottság. — A pályázatok közül Hornyánszky Viktor budapesti nyomdatulajdonos ajánlata fogadlatott el. Debreczen — mellőztetik

Térzsa. A 39-ik ezred zenekara ma... Térzsa. A 39-ik ezred zenekara ma este 6 órától kezdve a „Bika” előtti terezen fog játszani.

Nyiregyháza. Tegnap ünnepelték meg... Nyiregyháza. Tegnap ünnepelték meg az evangélikus egyház templomának 100 éves fenállását s megkezdődött a tiszai ág. ev. egyházkerület közgyűlése, melyre Czeuk superintendens, Pechy Tamás világi felügyelő, Bánó József, Zelenka Pál, Lichtenstein József s több más kitűnő ev. ferfiu jelent meg. A színházban a vendégek tiszteletére díszelőadás, az „Európa” vendéglőben pedig díszvacsora rendeztetett. Három napig időznek a jeles férfiak Nyiregyházán.

Kögyetlen szabályai vannak a magyar... Kögyetlen szabályai vannak a magyar színeszettek! az igaz! Az orsz. színi egyesület választmányához benyújtott kérvényben p. o. a kis Iványi Mariska kérte magát Krecsányi igazgatóval kötött szerződése alól felmentetni, azért, mert ő... fejte meg! Az igazgatóság azonban határozatképen kimondotta, hogy a fejtés menés, vagy násülés semmi körülmények között sem ad jogot az előbb kötött szerződés felbontására. Aztán tessék a színpadon ferjhez menni, mikor az életben épen a színpad bizonyul „kegyetlen apának!”

Hazánk s a külföld.

Szép hivatal! A bajai pénzügyőri... Szép hivatal! A bajai pénzügyőri biztos területén nagymérvű sikkasztásoknak jöttek nyomára. Hogy az államkincstárt meynyire károsították meg a pénzügyőrök, arról még eddig nem tudni, mert az illetők ezen manipulációit már évek hosszú során át úzik. A feljelentésre a miniszterium rögtön vizsgálóbizottságot küldött ki, élén Dragonescu miniszteri titkárral. A helyszínen megejtett rögtön vizsgálat kiderítette a feljelentés alapos-ságát; és kiderült az is, hogy az egész bajai pénzügyőri kerület alkalmazottjai a biztostól kezdve egészen az utolsó legényig évek hosszú során át sikkasztottak és dohánymopoliumot mint a saját jogukat, saját czéllajkra gyakorolták. A vizsgálóbizottság a szakaszuk hivatalos hitelesítésében az asztalíkokban mindenütt több száz söt ezer forintra rugó, meg elosztatlan pénzeket és az azokról vezetett számadásokat konfiskált, a bajai biztost pedig tetten kapta, mert asztalíkokban elszórvá majdnem 900 frt és az osztalekhoz tartozó pénzösszeget talált, melyek az ily módon szerzett pénzekből osztalek gyanánt kerültek hozzá. A Szegeden székelt központi biztos is a vizsgálóbizottság ke- lepezésébe jutott és kitűnt, hogy legközelebb 200 frt osztaleköt kapott. Azt állítják, ha a szegedi vagy bajai pénzügyőri biztos utazott, kocsi fuvar, vendéglő számlát soha sem fizetett sajátjából, hanem mindenek kifizetését az ily uton szerzett pénzek kezezésével megbízott szakaszokhoz utalványozta.

Muzsák.

A m. kir. operában kedden ment... A m. kir. operában kedden ment végbe az A-zafaleja társulat által előadított gép-pek vizsgálata. Az eredmény minden várako- záson felülnek mutatkozott.

Felölös szerkesztő: Gáspár Imre. Kiadó: Kutasi Imre.

Eladó birtok.

A nagy-létai határban, Debreczen város halápi erdejének tőzsomszedságában 457 holdas birtok, gazdasági épülettel és 31 kat. dohány-engedéllyel, előnyös fizetési feltételek mellett szabad kézből eladó. Ertekezhetni Fülöp testvéreknél Vámos-Péresen.

Szülék figyelmébe.

Alőlirott nál gyermekek egész el- látás mellett a német nyelv megtanu- lása végett felvételnék. — Bővebben levélileg. Szepes-Szombat 1884. Augusztus 20-án.

Kovaltsik János tanító.

Grof Vay Sándor. Vidék. B. Ujvaros, aug. 18. Folyó hó 3-ikán a b.-ujvárosi nagyver- selyben általános iparos gyűlés tartott, me- lyen az iparosok elhatározták, hogy az 1884. évi XVII-ik t. cz. IV. fejezete alapján ipar- tésztó bizottságot létesítsenek. Egeelőre meg- választották ideiglenesen a tiszti előjárók és választmányi tagok s addig is az ügynek vé- zetésére és a törvényes lépések megtételére

NESTLE HENRI
gyermek tápláló lisztje
 teljes tápszer csecsemők és gyenge gyermekeknek.
 Egy doboz 90 krajczár.
 Nagy érdem oklevél.
 Különböző Kiváló
 kiállítá- orvos-
 saktól dorok
 arany- bizonyít-
 érmék ványai.

Gyári jegy.
Nestle Henri-féle
 tömörített tej.
 Egy doboz 50 kr.
 Főraktárnok Osztrák-Magyarország részére
F. BERLYAK
 Bécs I. Naglergasse 1.
 Bécs és a vidék minden gyógyszertárban kapható.
 Főraktár Debreczenben:
GERÉBY FÜLÖPNÉL,
 Dr. Rotschnek V. Emil, Götti Nándor, Tamássy Károly
 gyógyszerészeknél és Varga Lajos kereskedésében.
 Továbbá kapható: Magyarország összes
 gyógyszerésztáiraiban.

BROGLE JÓZSEF
 gép- és rostalemez-gyára
BUDAPEST gyár: külső váci ut.
 raktár: váci körút 68

Szabadalmazott
hármass ekéket
 közönséges és acél-ekéket
 cséplőgép-lemez-szítákat
 gőzcséplő és járgánycséplőköz.
 és minden egyéb gazdasági gépeket.

Trieur-jeit
 vátható szitákkal.
Gabona tisztító-rostákat.
Tengeri-morzsolókat
 Lyukasított és hasított lemezeket, mal-
 mok, méhészeti és technikai czélokra.

járgány-cséplőgépeket
 Továbbá e téren a legújabbat:

SCHMID H. szabadalmazott nemzeti rostát,
 1882. augusztus 3-án 17,567 sz. slatt szabadalmazva mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4' 4" magas és 2' 4" széles, sulya 50 kilo ára 48 frt
Főraktár és ügynökség BAUER es TARSA uraknál Debreczenben.
 Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

FALK OTTÓ
 Debreczen czegléd-utca a városháza épületében a régi
 takarékpénztár tőzsomszédságában.
 Ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe dusan
 berendezett raktárát a legjobb minőségű
NŐI, FÉRFI és GYERMEK CZIPÓKBN.
 E szakmában nagyobb gyárakban szerzett ös-
 mereteim és rendkívüli összeköttetésem azon kelle-
 mes helyzetbe juttatnak, hogy a n. é. közönség igényeinek min-
 den irányban megfelelhettek. Különös figyelmet érdemelnek saját
 gyártmányu
BŐR NŐI-CZIPÓIM,
 melyek ugy minőségre, mint árakra nézve minden eddig áruba bo-
 csátottakat tulszárnyalnak, továbbá női, férfi és gyermek czipók-
 beni különlegességeim.
 Becses pártfogását kérve
 maradok kiváló tisztelettel
FALK OTTÓ.

Gőzmalmok, szeszfőzdek, gőzfűrészek stb. berendezésére.
 Uj vashidak készítése,
 Gőzkazánok,
 Reservoírok,
 Szivatyuk,
 Csígak,
HORGONYOK és HAJÓLÁNCZOK
 ugyszintén minden a gépszakmába vágó
munkák és javításokra,
 ajánlja magát
 a prágai gépépítő részvénytársulat fiókja Budapesten.

KITÜNTETÉS SZEGED érdeméremmel 1876. KITÜNTETÉS SZÉKES-FEHÉRVÁR ezüstérem 1879.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE
KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA
 DEBRECZEN, Főpiacz. Sz. NAGY KÁROLY ház.

Ajánlja magát mindenféle
KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK
 gyors és pontos elkészítésére; elvállal:
 tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven, ét- bor- és árlapokat;
 disz műveket arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató
ROVATOZOTT IVEKET;
 diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.
 Szóval a nyomdászat köréhez tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.
 A papír gyári árban számittatik.
HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő **DEBRECZEN** cz. hir-
 lapban a legolcsóbban számítva közzé teszek.

KUTASI IMRE,
 könyv- és könyomda-tulajdonos.
DEBRECZENBEN, FŐPACZ SZ. NAGY KÁROLY ház.
 DISZOKLEVÉL 1871-ben.

KITÜNTETÉS LONDON

1884.
 Előszó
 és p
 Egyre az
 A
 Szegény
 birtokos
 olvasni, által
 már rajtuk
 lépést a ma
 mánytól, a
 részét épen
 keresményéből
 A segély
 adóvételre
 szigorubb
 tesd a népet
 Szép az
 nagyobb elist
 meg, a ki a
 a gyakorlati
 nak a hivat
 vitele sokszo
 nek, mint ha
 Ily kárt
 hivatali pont
 ség minden a
 dig ha egy
 gondolna a t
 következmény
 támadna be
 látná azon k
 ményeit, a me
 hajtása előlé
 A nép m
 táshoz, még
 hever, ideje
 volt az értéke
 őket még har
 jünk egy lépe
 pang. Vidéke
 termelő készle
 is oly csekély
 szomorodni az
 a kegyetlen
 hivatali pont
 nem tud lenni
 birtokos osztá
 Ilyenkor
 osztály nyomo
 nye, nem kell
 ha felsőtal,
 adós fizess.
 Szomorú
 inkább, mert
 a föld népet
 a kormány ad
 fizess. Vajon,
 mikor a hata
 látni a nép
 vetkezni azon
 szemellett tart
 Majd talán a
 menne a ma
 mikor nem les
 talán fölebred
 a jobb érzés.
 A földbir
 láthatja, hogy
 sokra, talán
 hogy ha magá
 ni, mert lehete
 a mikor a gaz
 tul terményeim
 most, ha volu
 adó társaság.
 mily megbecst
 mény, a mit e
 dákna nyujtat
 akkor, a mikor
 sokra, nem leh
 gán segíteni s
 tosítani magát
 melyre a legua
 t e r m é n y e
 társaság.
 mindenütt, a h
 összeköttetésbe
 az adóhivatal
 nében magukat
 leges tönkrejut